

---

# OBSAH

## ČÁST ÚVODNÍ

### 1. ZÁKLADNÍ POJMY

1.1	Řeč . . . . .	21
1.1.1	Definice řeči jako individuálního výkonu	
1.1.2	Sociální zřetěle v definici řeči	
1.1.3	Definice řeči vzhledem ke komunikační funkci	
1.1.4	Popisné definice	
1.1.5	Základní charakteristiky řeči	
1.1.6	Řeč jako sdělovací proces	
1.1.7	Definice lidské řeči jako sdělovací- ho procesu	
1.1.7.1	Řeč jako specificky lidská činnost	
1.1.7.2	Schopnost řeči	
1.1.7.3	Sdělovací (výrazové) prostředky	
1.1.7.4	Užívání řeči	
1.1.7.5	Sociální charakter sdělování	
1.1.8	Mluva, mluvení, jazyk	
1.1.8.1	Mluva	
1.1.8.2	Mluvení	
1.1.8.3	Jazyk	
1.2	K pojmu výchova řeči . . . . .	25
1.2.1	Výchova řeči jako prevence vad a poruch	
1.2.2	Odstraňování vad a poruch výcho- vou řeči	
1.3	Logopedie jako vědní obor . . . . .	26
1.3.1	Jiná pojetí logopedie	
1.3.2	Jiné názvy pro logopedii	
1.3.3	Specifičnost české logopedie	

2. VÝZNAM LOGOPEDIE . . . . .	29
2.1 Společenská potřeba logopedické péče . . . . .	29
2.2 Výsledky statistických šetření	
2.3 Hlediska pro hodnocení významu logopedie . . . . .	30
2.3.1 Společenské hledisko	
2.3.1.1 Za okolností obvyklých se zřetelem na prevenci	
2.3.1.2 Za okolností patologických se zřetelem na postižené jedince	
2.3.2 Kulturní hledisko	
2.3.2.1 Úloha řeči mluvené a psané	
2.3.2.2 Kultura mluveného slova	
2.3.2.3 Význam mluveného slova	
2.3.2.4 Hlasová kultura	
2.3.2.5 Význam receptivní složky sluchové	
2.3.2.6 Mluvené slovo v národní kultuře	
2.3.3 Pedagogické hledisko	
2.3.3.1 Dítě sluchově a řečově postižené	
2.3.3.2 Nepoznané vady	
2.3.3.3 Logopedická péče	
2.3.4 Zdravotnické hledisko	
2.3.4.1 Vliv poruchy řeči na psychiku	
2.3.4.2 Logopedická péče a zdravotnictví	
2.4 Úkoly logopedie v teorii a praxi . . . . .	33
2.4.1 V teorii:	
2.4.1.1 revidovat nevědecké přístupy	
2.4.1.2 zpřesňovat, ověřovat a zobecňovat vědecké poznatky a vytvářet vědeckou základnu:	
2.4.1.2.1 v oblasti poznání	
2.4.1.2.2 v oblasti metodologické	
2.4.1.2.3 v oblasti historie péče a oboru	
2.4.2 V praxi	
2.4.2.1 Prevence, včasnost a komplexnost péče	
2.4.2.2 Jednotlivé úkoly logopedické péče	
2.4.2.3 Význam věku postižené osoby	
2.5 Prostředky logopedie . . . . .	36
2.5.1 Výchova	
2.5.2 Speciální výchova	
2.5.3 Dílčí metody speciálně výchovné	
2.5.3.1 Reeducace	
2.5.3.2 Kompenzace	

4.2.1	Nebezpečí bezduché mechanistické aplikace	
4.2.2	Základní teze metodického postupu	
4.3	Odraz zákonitostí v. n. č. ve výchově a v logopedii	212
4.3.1	Navozování podmíněných reflexů a spojů	
4.3.2	Dráždění a útlum	
4.3.3	Indukce a koncentrace útlumu	
4.3.4	Druhy útlumu	
4.3.5	Zevní útlum — orientační reflex	
4.3.6	Orientační reflex — základ pozornosti	
4.3.7	Vnitřní útlum — vyhasínání	
4.3.8	Diferenční útlum	
4.3.9	Stopové podmíněné reflexy	
4.3.10	Reflex na čas	
4.3.11	Dynamický stereotyp	
4.3.12	Fázové stavy	
4.3.13	Regrese	
4.3.14	Terapeutická zásada postupu odspodu	
5.	TYPOLOGIE ŘEČI	225
5.1	Typy vyšší nervové činnosti	225
5.1.1	První centrální typ, zvaný sangvinický	
5.1.2	Druhý centrální typ, zvaný flegmatický	
5.1.3	Krajní typ, zvaný cholerický	
5.1.4	Druhý krajní typ, zvaný melancholický	
5.2	Psychologická typologie řeči	227
5.2.1	Senzoaktoriální (smyslově motorický, aktivní) typ	
5.2.2	Lingvispekulativní (mluvně bádavý) typ	
6.	FYLOGENEZE ŘEČI	228
6.1	Teorie	228
6.2	Vliv práce na polidštění opice	229
6.3	Vývojová stadia podle Wundta	229
6.4	Prajazyk nebo více jazyků?	230

7. ONTOGENEZE ŘEČI . . . . .	230
7.1 Výklad psychologicko-lingvistický . . . . .	230
7.1.1 Předběžná stadia vývoje řeči	
7.1.2 Začátky vlastního vývoje dětské řeči	
7.1.3 Rozvoj samostatné řeči	
7.1.4 Slovní zásoba	
7.1.5 Zevní, zvuková stránka řeči	
7.1.6 Neologismy	
7.1.7 Gramatické formy	
7.1.8 Hygiena řeči	
7.1.9 Význam dědičnosti	
1.1.10 Počet slov	
7.2 Ontogeneze řeči — pokus o reflexo- logický výklad . . . . .	241
7.2.1 Základní literatura	
7.2.2 Fyziologické základy tzv. před- stupňů řeči	
7.2.3 Začátek vlastní řeči	
7.2.4 Rozvíjení vlastní řeči	
7.2.5 Vývoj gramatiky	
7.2.6 Tvoření nových slov	
7.2.7 Mluvní stereotypy	
7.2.8 Období vývojových potíží v řeči	
7.2.9 Sociální tolerance mluvy	
7.3 Bilingvismus . . . . .	259
7.3.1 Nevýhody z předčasného učení se cizímu jazyku	
7.3.2 Oprávněnost dvojjazyčné výchovy	
7.3.3 Dřívější postoj k bilingvistu	
7.3.4 Nové poznatky neurofyziologie	
7.3.5 Reflexologické zdůvodnění biling- vismu	
8. ŘEČ PSANÁ . . . . .	265
8.1 Ve vývoji lidstva . . . . .	265
8.1.1 Forma	
8.1.2 Funkce	
8.1.3 Účel	
8.1.4 Vývoj	
8.1.5 Odraz fyziologických zákonitostí	
8.1.6 Směr písma	
8.2 Ontogenetický vývoj čtení a psaní . . . . .	266

8.3	Rozdíly řeči mluvené a psané . . . . .	269
8.3.1	Citová složka	
7.3.2	Situace	
8.3.3	Význam signálních soustav	
8.3.4	Náročnost na nervovou činnost	
8.4	Úloha zraku při čtení a psaní . . . . .	268
8.4.1	Pohyby očí	
8.4.2	Vliv tvaru písma	
8.4.3	Očekávaný smysl textu	
8.4.4	Zrak a psaní	
9.	VZÁJEMNÉ SOUVISLOSTI . . . . .	270
9.1	Řeč a motorika . . . . .	270
9.1.1	Ve vývoji lidstva	
9.1.2	Ve vývoji jedince	
9.1.3	Ve výchově	
9.1.4	Pohybová výchova	
9.1.5	Poruchy hybnosti	
9.1.6	Řeč a motorika z hlediska reflexní teorie	
9.2	Řeč a lateralita . . . . .	273
9.2.1	Základní pojmy	
9.2.2	Vývoj lateralizace	
9.2.3	Lateralita a řeč	
9.2.4	Lateralita a psaní	
9.2.5	Lateralita a patologické syndromy	
9.3	Řeč a smysl pro hudbu . . . . .	278
9.3.1	Pokus o vymezení pojmu	
9.3.2	Složky hudebnosti	
9.3.3	Vývoj a fyziologická základna muzikálnosti	
9.3.4	Psychologické souvislosti hudebního nadání	
9.3.4.1	Polarita matematicko-muzikální	
9.3.4.2	Poměr nadání pro řeč a nadání pro hudbu	
9.3.4.3	Hudba a řeč	
9.4	Sluch, zrak a řeč . . . . .	281
9.4.1	Orientace v prostředí	
9.4.1.1	Zrak	
9.4.1.2	Sluch	
9.4.1.3	Porovnání zraku — sluchu	
9.4.2	Význam zraku a sluchu v životě člověka	

9.4.2.1	Rozpory v subjektivním hodnocení	
9.4.2.2	Syntéze protikladných názorů	
9.4.3	Zrak a sluch v komunikaci řeči a uměním	
9.4.3.1	Komunikace řeči	
9.4.3.2	Komunikace uměním	
9.4.4	Převaha zrakové orientace v nynějších formách komunikace	
9.4.5	Důsledky převahy zrakové orientace	
9.4.6	Zrak a sluch ve výchově řeči	
10.	ŘEČ – MYŠLENÍ – DOROZUMÍVÁNÍ	287
10.1	Řeč	287
10.2	Myšlení	288
10.2.1	Psychologické pojetí	
10.2.2	Psychologicko-fyziologické pojetí	
10.2.3	Vyhraněné neurofyziologické hledisko	
10.2.4	Vývojové fáze myšlení	
10.3	Řeč a myšlení	291
10.3.1	Teorie:	
10.3.1.1	Teorie identity	
10.3.1.2	Teorie paralelismu	
10.3.1.3	Třetí skupina teorií	
10.3.2	Kritika teorií	
10.3.2.1	K teorii identity	
10.3.2.2	K teoriím paralelismu	
10.3.2.3	K teorii lingvisticky indiferentní až skeptické	
10.3.3	Vlastní výklad	
10.4	Dorozumívání	295
10.4.1	Informace	
10.4.2	Kritika dorozumívání	
10.4.3	Faktory věrohodnosti	
10.4.4	Význam řeči a myšlení v dorozumívání	
	Seznam použité literatury	310
	Jmenný rejstřík	317
	Věcný rejstřík	322

2.5.3.3	Přístup monosenzoriální nebo mul- tisenzoriální	
2.5.3.4	Rehabilitace	
2.5.4	Výchova a léčení	
2.5.5	Lékařská a logopedická prevence	
2.5.5.1	Lékařská prevence	
2.5.5.2	Logopedická prevence	
2.6	Cíl logopedie . . . . .	40
2.6.1	Obecně	
2.6.2	Socializace	
2.6.3	Stupně socializace	
3.	LOGOPEDIE V SYSTÉMU VĚD	
3.1	Názory na vědní systémy dříve a nyní . . . . .	40
3.2	Logopedie jako disciplína speciálně pedagogická	
3.2.1	Vztahy logopedie k ostatním disci- plinám speciální pedagogiky	
3.3	Vztah logopedie k společenským vědám . . . . .	42
3.3.1	K obecné pedagogice	
3.3.2	Poznatky psychologie	
3.3.3	Sociologie	
3.3.4	Fonetika	
3.4	Vztah logopedie k vědám o člově- ku . . . . .	43
4.	NÁSTIN HISTORICKÉHO VÝVOJE PÉČE O NEDOSTATKY VE SDĚLOVÁNÍ VÝVOJ VĚDNÍ ZÁKLADNÝ OBORU	
4.1	Magická síla slova . . . . .	44
4.2	Hledání původu řeči . . . . .	45
4.2.1	Náboženskomytologické hledisko	
4.2.2	Filozofické hledisko	
4.3	Kultura mluveného slova — filo- zofie řečnictví . . . . .	46
4.4	Začátky poznání o orgánech řeči a sluchu . . . . .	47
4.4.1	Ucho v pojetí prastarých kultur středoasijských a egyptských	
4.4.2	Názory spekulativní starořecké fi- lozofie	
4.5	Některá sdělení o poruchách řeči a sluchu ze starověké literatury . . . . .	48

4.5.1	Hérodot	
4.5.2	Démostenes	
4.6	Poznatky lékařské školy . . . . .	50
4.7	První výklad o přirozeném vzniku řeči . . . . .	50
4.8	Začátky výchovy řeči a léčení poruch řeči . . . . .	50
4.8.1	Výchova budoucích řečníků	
4.8.2	Poruchy řeči jako předmět lékařských zájmů	
4.9	Vývoj nauky o řeči za feudalismu . . . . .	51
4.9.1	Řečnictví jako nástroj církevní moci	
4.9.2	Začátky výchovy hluchoněmých	
4.9.3	Lékaři o léčení poruch řeči a sluchu	
4.9.4	Základy pro logopedické metody	
4.9.5	Reakce proti pokroku	
4.10	Rozmach vědy za kapitalismu a jeho význam pro logopedii . . . . .	55
4.10.1	V lékařství	
4.10.2	Podíl společenských věd na budování logopedie	
4.11	Vývoj logopedie za socialismu . . . . .	59
4.11.1	Vývoj logopedie v SSSR	
4.11.2	Vývoj logopedie v ostatních socialistických zemích (Maďarsko, Polsko, Rumunsko, NDR)	
4.12	Vývoj logopedie jako pedagogické disciplíny . . . . .	63
4.12.1	První období	
4.12.2	Druhé období	
4.12.3	Třetí období	
4.13	Vývoj logopedie u nás . . . . .	64
4.13.1	v oblasti lékařských věd	
4.13.2	v oblasti společenských věd	
4.13.3	Přínos fonetiky pro logopedii	
4.13.4	Logopedie jako pedagogický obor	
4.14	Začátky logopedie jako vědního oboru . . . . .	69
4.14.1	Zřízení školního ambulatoria	
4.14.2	Založení Logopedického ústavu	
4.14.3	Rozvoj logopedie po stránce organizační a vědecké za budování socialismu	



4.14.4	Pracovní náplň Logopedického ústavu	
4.14.5	Význam Logopedického ústavu	
4.14.6	Další vývoj logopedie v teorii a v praxi	
5.	ORGANIZOVÁNÍ PÉČE O VADY A PORUCHY SDĚLOVÁNÍ V RŮZNÝCH ZEMÍCH	
5.1	Směr čistě logopedický . . . . .	75
5.2	Anglosaský směr . . . . .	76
5.3	Smíšený směr . . . . .	76
5.4	Převaha foniatrie . . . . .	77
5.5	Budování logopedie v socialismu . . . . .	77
5.5.1	V SSSR	
5.5.2	V Československu	
6.	PROFIL LOGOPĚDA . . . . .	79
6.1	Osobní vlastnosti . . . . .	79
6.2	Variabilita lidí — variabilita metod . . . . .	80
6.3	Potřeba teorie pro praxi . . . . .	80
6.4	Profesionální uplatnění . . . . .	80
6.5	Vzdělání logopěda . . . . .	81

## ČÁST OBECNÁ

1.	HLEDÁNÍ VĚDECKÉ ZÁKLADNY . . . . .	83
1.1	Hodnocení dosavadního stavu . . . . .	83
1.2	Uplatnění dialektického materialismu . . . . .	84
1.3	Reflexní teorie . . . . .	84
1.4	Námitky proti aplikaci reflexní teorie do pedagogických věd . . . . .	85
1.4.1	Reflexní teorie prý nestačí vyhovět vytčenému úkolu	
1.4.2	Reflexní teorie je prý cizorodá vědní oblast	
1.4.3	Námitka tzv. „biologizace“ pedagogických věd	
1.4.4	Námitka tzv. mechanistického pojetí	
1.5	Zásady pro aplikaci reflexní teorie . . . . .	



2.	REFLEXOLOGICKÝ ZÁKLAD SDĚLOVÁNÍ . . . . .	87
2.1	Vznik a vývoj reflexní teorie . . . . .	87
2.1.1	Filozofické předpoklady	
2.1.2	Základy reflexní teorie	
2.1.3	Zakladatel nauky o reflexu	
2.1.3.1	Vědecký přínos Procháskova díla	
2.1.3.2	Osudy Procháskova díla	
2.1.3.3	Spor o prioritu v budování moder- ní nauky o reflexu	
2.1.4	Další vývoj nauky o reflexu	
2.1.5	Ruská fyziologická škola	
2.1.5.1	I. M. Sečenov	
2.1.5.2	Zakladatel klasické reflexní teorie	
2.1.5.3	Reflexologická škola Bechtěrevova	
2.1.5.4	Rozdíly v učení Bechtěrevově a Pavlovově	
2.1.6	Osudy díla I. P. Pavlova	
2.1.6.1	Hodnocení díla I. P. Pavlova	
2.1.6.2	Revize klasické reflexní teorie	
2.1.7	Učení I. P. Pavlova v Českosloven- sku	
2.1.8	Vztah reflexní teorie k pedagogic- kým vědám	
2.1.8.1	Pedagogika	
2.1.8.2	Psychologie	
2.1.8.3	Speciální pedagogika	
2.1.9	Reflexní teorie a behaviorismus	
2.2	Základní pojmy reflexologie . . . . .	98
2.2.1	Organismus	
2.2.2	Dráždivost	
2.2.3	Ústřední nervová soustava	
2.2.4	Reflex	
2.2.5	Nižší nervová činnost (n. n. č.)	
2.2.6	Vyšší nervová činnost (v. n. č.)	
2.2.7	Vzájemný poměr nižší a vyšší ner- vové činnosti	
2.2.8	Podmíněný reflex a podmíněný spoj	
2.2.9	Elementární zákonitosti nervové činnosti	
2.2.9.1	Dráždění a útlum	
2.2.9.2	Iradiace a koncentrace	
2.2.9.3	Generalizace	
2.2.9.4	Indukce	
2.2.9.5	Druhy útlumu	

2.3	Organismus a prostředí . . . . .	107
2.3.1	Prostředí vnitřní	
2.3.2	Prostředí zevní — přírodní	
2.3.3	Úloha CNS	
2.3.4	Základní zákonitosti stavby a činnosti CNS v pojetí Hrbkové	
2.3.4.1	Analyzátor	
2.3.4.2	Neuroefektor	
2.3.4.3	Řízení a regulace vnitřního prostředí	
2.3.5	Registrace a regulace vztahů organismu k zevnímu prostředí	
2.3.6	Integrační funkce	
2.4	Člověk a prostředí . . . . .	111
2.4.1	Člověk — tvor společenský	
2.4.2	Problém vrozeného a získaného	
2.4.3	Základ společenských vztahů — komunikace řeči	
2.4.4	Biologická potřeba informací	
2.4.5	Význam výměny informací	
2.4.6	Řeč jako biologický výkon člověka	
2.5	Analyzátor sluchový . . . . .	113
2.5.1	Sluchový receptor	
2.5.1.1	Zevní ucho	
2.5.1.2	Střední ucho	
2.5.1.3	Vnitřní ucho	
2.5.2	Nervová dráha sluchová	
2.5.3	Korová část sluchového analyzátoru	
2.5.3.1	Lokalizace a rozloha	
2.5.3.2	Výsledky experimentálního zkoumání	
2.5.3.3	Reflexologický výklad	
2.5.4	Slyšení	
2.5.4.1	Teorie slyšení	
2.5.4.2	Činnostní proudy hlemýždě a sluchového nervu	
2.5.4.3	Poznatky ze srovnávací anatomie a fyziologie sluchového orgánu	
2.5.4.4	Slyšení kostní (převod zvuku kostí)	
2.5.4.5	Hranice sluchového vnímání	
2.5.4.6	Směrové slyšení	
2.5.4.7	Zvukové pozadí	
2.6	Zrakový analyzátor . . . . .	129

2.6.1	Zrakový receptor	
2.6.2	Zraková dráha	
2.6.3	Korové pole propioceptivního analyzátoru	
2.7	Proprioceptivní analyzátor . . . . .	131
2.7.1	Receptor	
2.7.2	Dráhy a nižší převodní ústrojí	
2.7.3	Korové pole propioceptivního analyzátoru	
2.8	Exteromotorický neuroefektor . . . . .	131
2.8.1	Korová pole	
2.8.2	Nervové dráhy a nižší centra	
2.8.3	Vlastní efektor mluvní	
2.8.3.1	Dýchací ústrojí	
2.8.3.2	Fonační neboli hlasotvorné ústrojí	
2.8.3.3	Artikulační neboli hláskotvorné ústrojí	
2.9	Integrátor . . . . .	157
2.10	Citu . . . . .	161
2.10.1	Význam citu ve výchově	
2.10.2	Význam citu v logopedii	
2.10.3	Cit jako doprovodní složka vnímání	
2.10.4	Řeč a cit	
2.10.5	Pokus o fyziologický výklad	
3.	ŘEČ V POJETÍ REFLEXNÍ TEORIE . . . . .	165
3.1	Signální soustavy . . . . .	165
3.1.1	Podnět jako signál	
3.1.2	Základní charakter signálu	
3.1.3	První signální soustava	
3.1.4	Druhá signální soustava	
3.1.5	Předchůdci a následovníci učení o 2. s. s.	
3.1.6	Signální soustavy v logopedii	
3.1.6.1	První signální soustava a komunikace	
3.1.6.2	Druhá signální soustava a komunikace	
3.1.7	Filozofické hodnocení symbolizační funkce	
3.1.8	Vzájemný poměr signálních soustav	
3.1.8.1	Nadřazenost 2. s. s.	
3.1.8.2	Pokusy Krasnogorského	
3.2	Trojčlenění lidské psychiky . . . . .	172
3.2.1	Úvodní úvaha	

3.2.2	Členění nervové činnosti člověka	
3.2.3	Nervová činnost a lidská psychika	
3.2.3.1	Zákonitosti a obsah nervové činnosti	
3.2.3.2	Psychika je obsahová stránka nervové činnosti	
3.2.4	Význam trojčlenění psychiky	
3.2.5	Řídící úloha 2. s. s.	
3.2.6	Trojčlenění psychiky a sdělovací proces	
3.2.6.1	Podíl n. n. č. na výstavbě řeči	
3.2.6.2	Podíl přechodných forem na výstavbě řeči	
3.2.6.3	Podíl v. n. č. na výstavbě řeči	
3.2.6.4	Součinnost nervových systémů v komunikaci	
3.3	Poměr biologických a společenských faktorů . . . . .	183
3.3.1	Účast obojích faktorů na komunikaci řeči	
3.3.2	Extrémní postoje	
3.3.3	Řešení	
3.4	Od reflexního oblouku k reflexnímu okruhu . . . . .	184
3.4.1	Původní pojetí reflexního oblouku	
3.4.2	Revize reflexního oblouku jako ohraničeného systému	
3.4.3	Reflexní oblouk není uzavřen akcí	
3.4.4	Zpětná vazba	
3.4.5	Reflexní oblouk není ohraničen ani na začátku	
3.4.6	Reflexní oblouk je systém otevřený na začátku i na konci	
3.4.7	Zapojení organismu do prostředí reflexním okruhem	
3.5	Reflexní okruh . . . . .	187
3.5.1	Pojetí	
3.5.2	Reflexní okruh jako výraz celistvosti organismu	
3.5.3	Charakteristiky reflexního okruhu	
3.5.3.1	Vertikální průmět	
3.5.3.2	Horizontální průmět	
3.5.3.3	Reflexní okruh jako pohyb ve spirále	

3.6	Etapy reflexního okruhu . . . . .	190
3.6.1	Zákonnosti při sledování jednotlivých etap	
3.6.2	Kontrola výkonu	
3.7	Průběh akustického signálu . . . . .	193
3.7.1	Analýza	
3.7.1.1	Receptor	
3.7.1.2	Úloha sluchové dráhy a přepojovacích ústředí	
3.7.1.3	Korové pole	
3.7.2	Analýza a syntéza	
3.7.2.1	Převod na výkonnou dráhu	
3.7.2.2	Akustická gnose	
3.7.2.3	Akustická gnose verbální	
3.7.3	Syntéza	
3.7.4	Programovaná odpověď	
3.8	Fatické funkce . . . . .	198
3.8.1	Vstupní část	
3.8.2	Integrační (centrální) část	
3.8.3	Výstupní část	
3.8.4	Vzájemné souvislosti	
3.8.5	Čtení a psaní	
3.9	Strukturální základ fatických funkcí . . . . .	200
3.9.1	Hledání sídla duše v těle	
3.9.2	Hledání sídla duše v mozku	
3.9.3	Hledání sídla duševně nervových výkonů — idea lokalizační	
3.9.4	Vědecký boj proti lokalizační ideji	
3.9.5	Idea lokalizace nervových výkonů	
3.9.6	Učení o centrech řeči	
3.9.7	Námítky proti lokalizaci vůbec a funkcí řeči zvlášť	
3.9.8	Syntéza protikladných názorů	
3.9.8.1	Učení I. P. Pavlova o mozaičnosti mozkové kůry	
3.9.8.2	Přínos neurologie a neurofyziologie	
3.9.9	Vyvrcholení lokalizačních snah v pojetí integračním	
4.	MOŽNOSTI APLIKACE REFLEXOLOGICKÝCH ZÁKONITOSTÍ V PEDAGOGICE VŮBEC A V LOGOPEDII ZVLÁŠTĚ . . . . .	210
4.1	Pavlov o pedagogice . . . . .	210
4.2	Jak přenášet fyziologické poznatky do pedagogické praxe . . . . .	211